

Ahi Evran Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 10, Sayı 2, Ağustos 2009
Sayfa 1-18

AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ KAMAN MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN SOSYO-EKONOMİK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Şenay Sezgin NARTGÜN¹
Engin YÜKSEL²

ÖZET

Çağımızda kaliteli üretimi gerçekleştirebilecek, bilimsel ve teknolojik gelişmeye uyum sağlayabilecek, iş hayatının ihtiyaç duyduğu yüksek nitelikli tekniker ve meslek elemanlarını yetiştirecek eğitim sisteminin sahip olduğu girdilerin temel özelliklerinin bilinmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda bu araştırmanın amacı, Yükseköğretim sisteminin önemli bir bileşeni olan meslek yüksekokullarında, nasıl bir öğrenci profilinin bulunduğu belirlenmesidir. Bu araştırma, bir sosyoekonomik profil çalışması olarak yatay bir sosyal bilim çalışmasıdır. Araştırmada elde edilen veri tabanı ile, bir boyutu mikro ve yatay bir araştırmanın genel sonuçları ortaya konulmak, diğer bir boyutu ile bir çok dikey çalışmanın bir unsurunu oluşturabilecek verileri ortaya çıkartmak amaçlanmıştır. Bu çalışmada verilerin oldukça sınırlı bir analizine yer verilerek genel bir profil sunulmaya çalışılmıştır. Araştırma bulgularına göre; ankete katılan öğrencilerin %49.31'inin genel lise mezunudur. %55.17'sinin ailesi şehir merkezinde ikamet etmekte, %85.17'sinin ailesi sosyal güvenceye sahip bulunmakta, %55.86'sı öğrenim bursu ya da kredi almakta, %23.10'u yarı zamanlı bir işte çalışmakta ve %6.92'si kendisine ait bir arabaya sahip bulunmaktadır. Bu araştırma sonuçları Ahi Evran Üniversitesi Kaman Meslek Yüksekokulu'nun çağdaş ve modern eğitim çalışmaları yapabilmesi için bir kaynak mahiyetindedir. Ayrıca Üniversite yöneticilerine hâli hazırdaki öğrencilerinin profilleri hakkında bir veri tabanı oluşturmaktadır.

ANAHTAR KELİMELELER: Meslek Yüksekokulu, Sosyoekonomik düzey, Öğrenci profili, Ekonomik profil.

SOCIO-ECONOMIC STATUS OF KAMAN VOCATIONAL HIGHER SCHOOL STUDENTS, AHİ EVRAN UNIVERSITY

ABSTRACT

The fundamental characteristics of the inputs of the education system which would execute production, adapt to the scientific and technological innovations, and raise skilled and qualified individuals who are required for business life should be known. Therefore, the aim of this study is to reveal the profiles of students at vocational high schools which is one of the main components of higher education system. This study is a socio-economic profile study which is a horizontal social sciences research. The purpose of the data collected in the research is two fold. While first is to introduce the results of the micro and study, the second is to reveal the data that may be an issue for many vertical studies. Accommodating the very limited analysis of the data, the very general profile is presented. To the research; 49.31% of the students graduated from college. The percentage of the students whose family live in downtown is 55.17%, 55.17 % of the students' family live in city, whose family have social security is 85.17%, who has scholarship is 55.86%, who have part-time job is 23.10%, and who have his/her own car is 6.92%. This study is a resource for implementing contemporary and modern education at Ahi Evran University Kaman Vocational High School. In addition, this study is a database of the students for the administrators of the high school.

KEYWORDS: Vocational high school, socio-economic status, student profile, economic profile.

¹ Yrd. Doç. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi, szbn@yahoo.com

² Öğr. Gör., Ahi Evran Üniversitesi Kaman Meslek Yüksekokulu, enginyuksel@yahoo.com

GİRİŞ

Bir ülkenin kalkınmışlık düzeyini belirlemede kullanılan en önemli ölçütlerden biri, o ülkenin sahip olduğu insan kaynaklarının niteliğidir. Genel olarak bakıldığında, gelişmiş ülkeler, ulusal kalkınma çabalarının gerektirdiği insan kaynaklarını istenen nitelik ve nicelikte yetiştirmiş durumdadır. Toplumsal kalkınmayı gerçekleştirebilecek nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi büyük ölçüde eğitim sisteminin görevidir (Şimşek, 1999). Sistemin görevini yerine getirebilmesi için hangi düzeyde ve nitelikte, ne kadar yetiştirilmiş insangücüne ihtiyaç duyulduğu ve gelecekte ihtiyaç duyulacak insangücünün sayı ve niteliğinin belirlenmesi gerekmektedir (Aktuğ, 1983). Bu belirlemenin sağlıklı olabilmesi planlamanın sağlıklı yapılmasına, planlamanın sağlıklı olması ise eğitim yaygınlaştırılmasına destek olur. Eğitimin yaygınlaştırılması ise kalkınmaya ve işgücü piyasalarında oluşacak sorunların oluşmadan ortadan kalkmasına yardımcı olur.

İşgücü piyasasının ihtiyaçlarının karşılanması, işsizliğin azaltılması, daha ucuz-kaliteli mal ve hizmet üretilmesi, üretimde verimlilik ve kalite artışının sağlanması, iç ve dış pazarlarda rekabet gücünün yükseltilmesi, çağdaş teknolojinin izlenmesi, yorumlanması, mal ve hizmet üretimine yansıtılması, giderek insanlığın ortak malı haline gelen bilgi ve teknoloji üretimine katkıda bulunulması, kaynakların etkinlik, verimlilik ve rasyonellik esaslarına göre kullanılması, hızlı, istikrarlı ve sağlıklı bir ekonomik kalkınmanın desteklenerek gerçekleştirilmesi, kısaca, ülkemizin gelişmiş ülkeler arasında hatta onların ilerisinde yerini alması hedefleri dikkate alındığında, bu hedeflere ulaşabilmek için, her derece ve türdeki mesleki ve teknik öğretimin geliştirilip yaygınlaştırılması, geleceğimiz açısından son derece önemli, öncelikli ve ağırlıklı özelliğe sahip olduğu ekonomik kalkınmamız için giderek stratejik bir önem taşıdığı görülmektedir.

Ülke politikalarına bakıldığında da aynı önem görülmektedir. Örneğin, hem 7. Beş Yıllık Kalkınma Planında; "Eğitimin öncelikli sektör olacağı, eğitim sisteminin kalkınmaya hizmet edebilecek dinamik bir yapıya kavuşturulacağı, nitelikli insangücü yetiştirilmesi amacıyla yükseköğretim kademelerinde örgün ve yaygın mesleki-teknik eğitime önem verileceği, örgün ve yaygın mesleki-teknik eğitimin dünya standartlarına yükseltilmesine önem verileceği" hem de Ön Ulusal Kalkınma Planında da (2003) aynı durum vurgulanmaktadır.

Mesleki ve teknik eğitim, genel anlamda; bireysel ve toplumsal bir yaşam için zorunlu olan belirli bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve pratik uygulama yeteneklerini kazandırarak bireyi, zihinsel, duygusal, sosyal, ekonomik ve kişisel yönleriyle dengeli biçimde geliştirme sürecidir. Bir ülkenin gelişimini etkileyen temel faktörlerin en önemlilerinden biri insan gücüdür yani bireydir. Bu öğeden gereği gibi yararlanarak yüksek düzeyde üretim sağlamak bir ülkenin gelişmesi için temeldir (Alkan, Sezgin ve Doğan, 1991; 3-10). Ancak, dört yıllık eğitim veren yükseköğretim kurumları farklı nitelikteki işgücüne duyulan ihtiyacı karşılamakta yetersiz kalabilmektedirler. Üstelik sadece yetiştirilmiş üst düzey insan gücü dışında piyasalarda yetiştirilmiş ara insan gücüne de ihtiyaç duyulmaktadır. İhracata dayalı ekonomik politikalar, güçlü bir rekabet için, stratejik nitelik taşıyan ara insan gücünün önemini giderek artırmaktadır. Bir başka ifadeyle, izlenen ekonomik politikaların başarısı, diğer faktörlerin yanında MYO'larının işgücü piyasasına arz edeceği ara insan gücünün sayı ve niteliği ile de yakından ilişkilidir (Kavak, 1992; 53). 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 3/c maddesinde meslek yüksekokulu (MYO), belirli mesleklere yönelik ara insangücü yetiştirmeyi amaçlayan, dört yarı yıllık eğitim-öğretim veren bir yükseköğretim kurumu olarak tanımlanmıştır.

Gelişen teknolojiler, üniversite eğitimi almak isteyen öğrenci sayısının her geçen yıl artması, mesleki ve teknik eğitimin tüm dünyada önem kazanması, rekabet şartlarının ülke boyutundan dünya boyutuna taşınması gibi nedenlerden dolayı meslek yüksekokulları tüm gelişmiş ülkelerde olduğu gibi gelişmekte olan bir ülke olarak Türkiye'de de her geçen gün önem kazanmaktadır.

Çağımızda kaliteli üretimi gerçekleştirebilecek, bilimsel ve teknolojik gelişmeye uyum sağlayabilecek, iş hayatının ihtiyaç duyduğu yüksek nitelikli tekniker ve meslek elemanlarını yetiştirecek eğitim sisteminin, sahip olduğu girdilerin temel özelliklerinin bilinmesi gerekmektedir. Bu araştırmanın amacı, Ahi Evran Üniversitesi Kaman Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin sosyo-ekonomik profillerinin belirlenmesidir. Bu amaca yönelik olarak, mevcut öğrencilerin sosyal ve ekonomik profillerinin belirlenmesine çalışılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın amacına uygun olarak betimsel araştırma modeli kullanılmıştır. Bu araştırma modelinde amaç var olan durumu ortaya koymaktır. Yapılan çalışmada Ahi Evran Üniversitesi Kaman Meslek Yüksekokulu'ndaki öğrencilerin sosyo-ekonomik profili tanımlanmıştır.

Bu çalışmada verileri elde etmek için araştırmacılar tarafından geliştirilen bir anket formu hazırlanmıştır. Veri toplama aracı, kapsam geçerliliği Eğitim Bilimleri alanında uzman 9 kişinin görüşleri alınarak geliştirilmiştir.

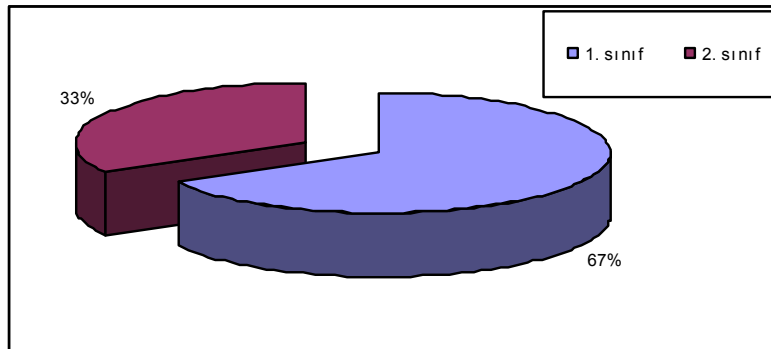
Araştırmanın evreni, Ahi Evran Üniversitesi Kaman Meslek Yüksekokulu 2007-2008 öğretim yılı bahar yarıyılında kayıtlı bulunan; Bilgisayar Teknolojisi ve Programlama, Gıda Teknolojisi, İnşaat ve Sondajcılık programlarına devam eden birinci ve ikinci sınıf öğrencileridir. Bu bölümlere 2007-2008 öğretim yılı bahar yarıyılında devam eden öğrenci sayısı 411'dir. Anketler 411 kişiye dağıtılmış 290 tanesi geri dönmüştür. Bu çalışma bu grup üzerinden yorumlanmıştır.

Toplam 38 sorudan oluşan bu ankette, çoktan seçmeli sorularla birlikte, öğrencilerin açıklamada bulunabileceği açık uçlu sorulara da yer verilmiştir. Yanıtların serbestçe ve dürüstçe verilebilmesi için, anket uygulanan öğrencilerden isim istenmemiştir.

Anketin birinci kısmında, öğrencilerin ailelerinin demografik ve ekonomik durumlarını betimleyici sorular yer almıştır. Sonraki bölümler, öğrencilerin bireysel ekonomik durumlarını ve sosyal aktivitelerini araştıran sorulardan oluşturulmuştur.

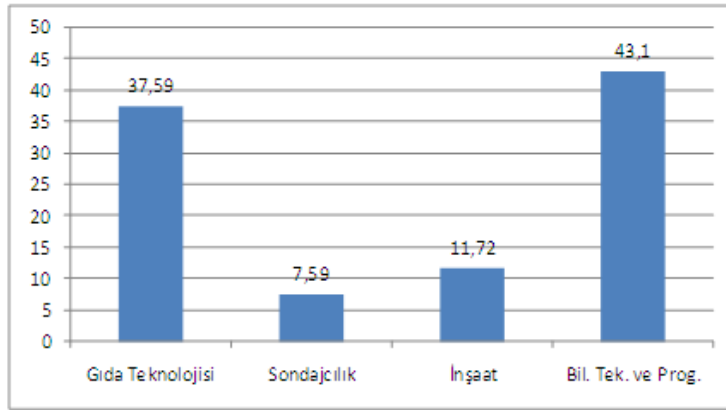
BULGULAR VE YORUM

Araştırmaya toplam 290 öğrenci katılmış olup, bunun %67'si (194 kişi) 1. sınıf, %33'ü (96 kişi) ise 2. sınıf öğrencisidir. Grafik 1'de ankete katılan öğrencilerin devam ettikleri sınıflara göre dağılımların oranları belirtilmiştir.

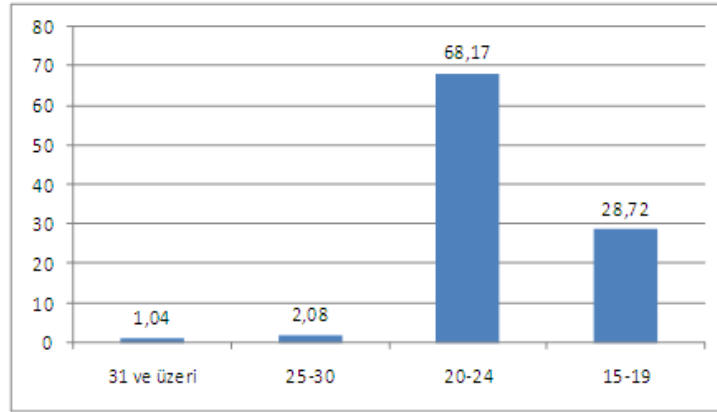
Grafik 1. Öğrencilerin sınıflara göre yüzde (%) dağılımları

Öğrencilerin devam ettikleri programlara göre yüzde dağılımları incelendiğinde; Gıda Teknolojisi programında okuyan öğrencilerin %37.59 (109 kişi), Sondajcılık programında %7.59 (22 kişi), İnşaat Programında %11.72 (34 kişi) iken ikinci öğretimde eğitim veren Bilgisayar Teknolojisi ve Programlama programında %43.10 (125 kişi) olarak dağıldığı Grafik 2'de görülmektedir.

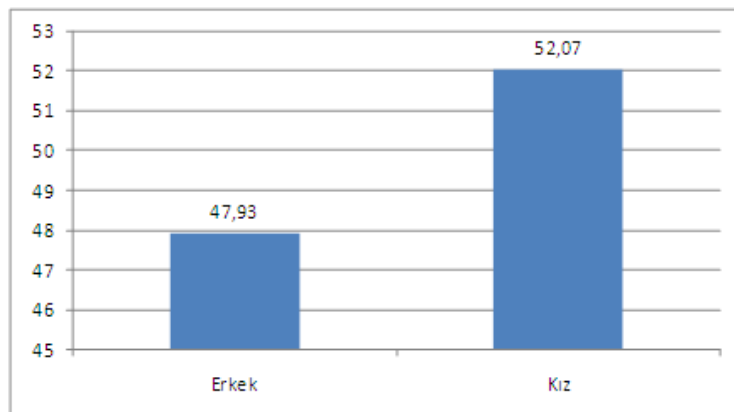
Grafik 2. Öğrencilerin devam ettikleri programlara göre yüzde (%) dağılımları

Anket uygulanan öğrencilerin %68.17'si (197 kişi) 20-24 yaş grubunda olup, %28.72'si (83 kişi) 15-19 yaş arasındadır. %2.08'lik (6 kişi) kısım 25-30 yaş ve arasında bulunmaktadır. 31 yaş ve üzerinde bulunan %1.04'lük (3 kişi) kısımır. Bu veriler Grafik 3'te gösterilmiştir. 31 yaş ve üzerinde bulunan öğrencilerin Sondajcılık programında okumakta olduğu belirlenmiştir.

Grafik 3. Öğrencilerin yaş aralıklarının yüzde (%) dağılımları

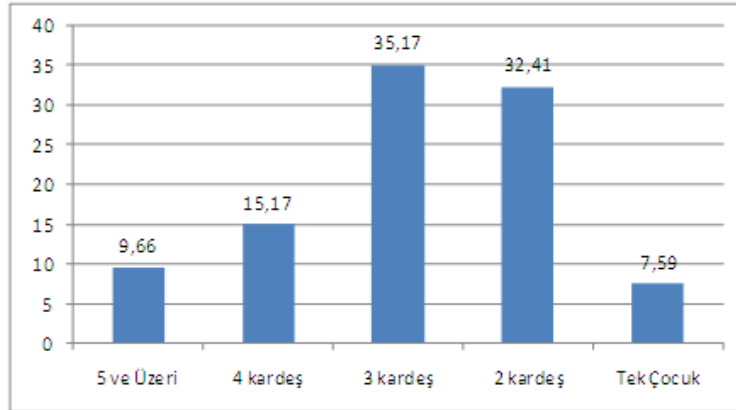
Uygulanan anket sonuçlarına göre kız ve erkek öğrenci sayısı birbirine çok yakın olup, ankete katılan öğrencilerin %52.07'si (151 kişi) kız ve %47.93'ü (139 kişi) erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Bu dağılım Grafik 4'de görülmektedir.

Grafik 4. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre yüzde (%) dağılımları

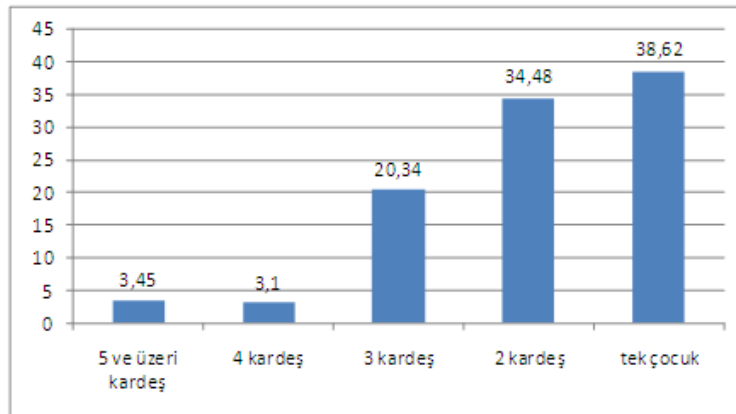
Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin %7.59'u (22 kişi) herhangi bir kardeşe sahip değilken, %32.41'i (94 kişi) 1 kardeşe, %35.17'si (102 kişi) 2 kardeşe, %15.17'si (44 kişi) de 3 kardeşe sahip bulunmaktadır. % 9.66'sı (28 kişi) ise 5 ve daha fazla kardeşe sahiptir. Bu verilere göre genel olarak 2 ve daha çok çocuklu aile üyesi

öğrencilerin yoğunlukta olduğu görülmektedir. Grafik 5 öğrencilerin kardeş sayılarının yüzde (%) dağılımlarını göstermektedir.

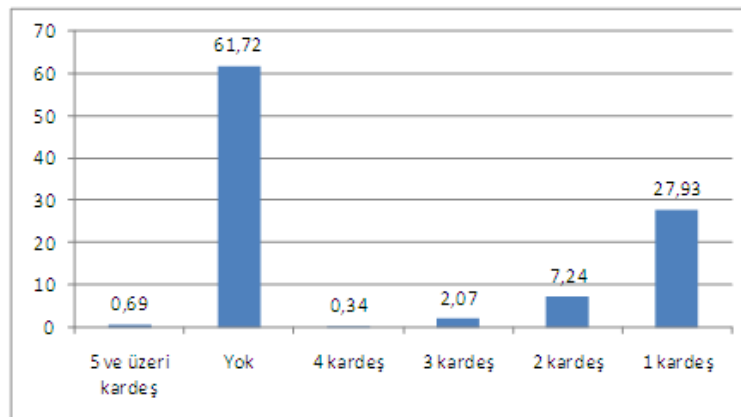
Grafik 5. Öğrencilerin kardeş sayısının yüzde (%) dağılımları

Öğrencilerin % 38.62'si (112 kişi) ailesinde okuyan tek çocuk iken, %34.48'inin (100 kişi) 1 kardeşi öğrenci, %20.34'ünün (59 kişi) 2, %3.10'unun (9 kişi) da 3 kardeşinin öğrenci olduğu Grafik 6'da görülmektedir. Bu oranlardan da anlaşılacağı üzere öğrencilerin büyük bölümünün kardeşleri de öğrenci bulunmakta, bu durum da aile ekonomik yapısını doğrudan etkilemektedir.

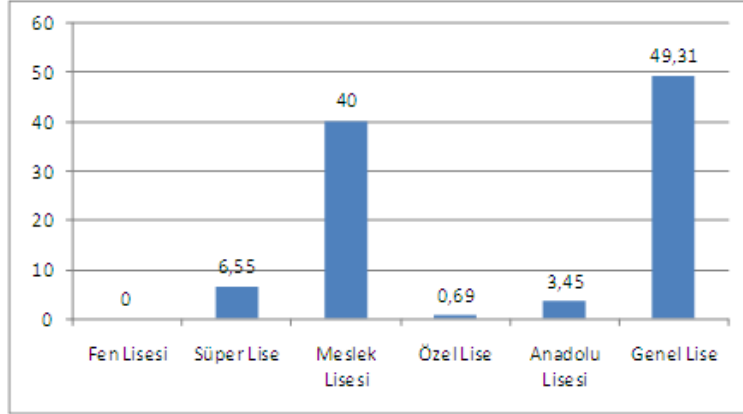
Grafik 6. Öğrencilerin okuyan kardeş sayılarının yüzde (%) dağılımları

Grafik 7'de öğrencilerin %7.24'ünün (21 kişi) 1, %2.07'sinin (6 kişi) 2, %0.34'ünün (1 kişi) de 3 kardeşinin çalıştığı görülmektedir. Öğrencilerin kendilerinin %27.93'ü (81 kişi) çalışmakta, %61.72'si (179 kişi) ise çalışmamaktadır.

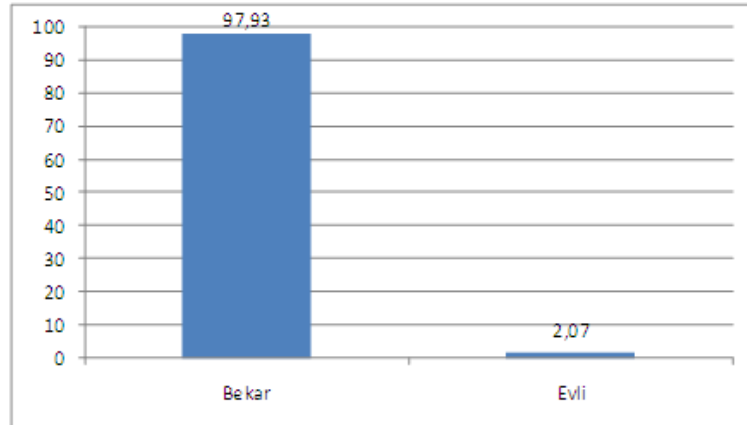
Grafik 7. Öğrencilerin çalışan kardeş sayılarının yüzde (%) dağılımları

Öğrencilerin mezun oldukları liseler incelendiğinde, genel lise mezunu öğrenciler %49.31 (143 kişi) ile ilk sırayı almakta, bunu %40 (116 kişi) ile meslek lisesi, %6.55 (19 kişi) ile süper lise izlemektedir. Fen lisesi mezunu öğrenci bulunmamaktadır. Özel liselerin oranı ise %0.69 (2 kişi) olarak görülmektedir. Bu durum Grafik 8’de gösterilmiştir.

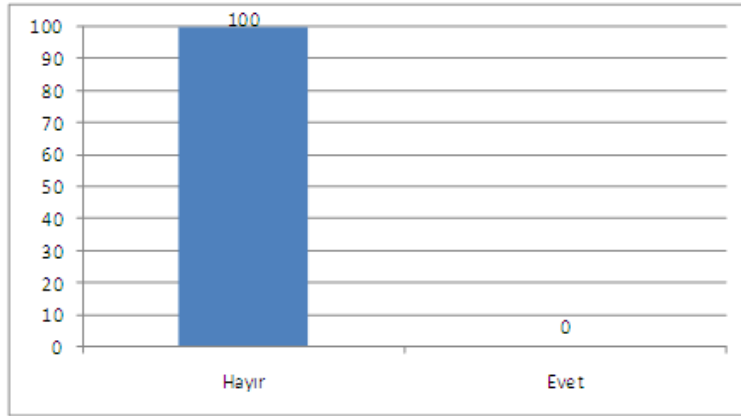
Grafik 8. Öğrencilerin mezun oldukları lise türlerine göre yüzde (%) dağılımları

Yapılan araştırmaya göre öğrencilerden evli olanların oranı %2.07’ye (6 kişi) karşılık gelmekte, %97.93’ü (284 kişi) bekar bulunmaktadır. Bu durum Grafik 9’da görülmektedir.

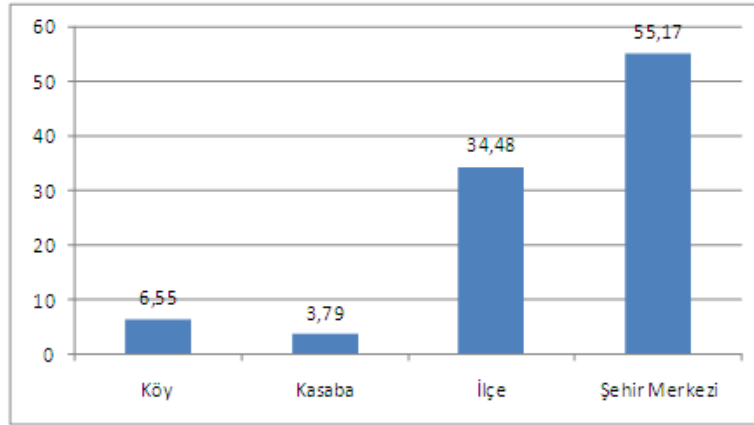
Grafik 9. Öğrencilerin medeni durumlarına göre yüzde (%) dağılımları

Grafik 10’da evli öğrencilerin eşlerinin çalışma durumlarının yüzdeleri gösterilmiştir. Bu verilere göre evli öğrencilerin eşleri %100 (6 kişi) herhangi bir işte çalışmamaktadır.

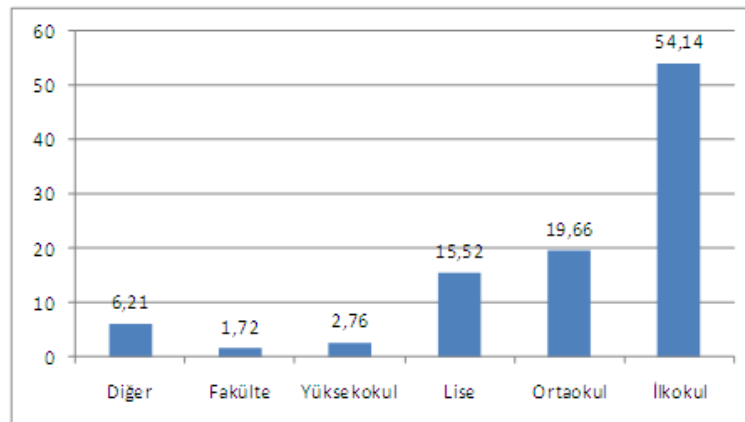
Grafik 10. Evli öğrenci eşlerinin çalışma durumlarının yüzde (%) dağılımları

Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin %55.17'sinin (160 kişi) ailesi şehir merkezinde ikamet etmekte olup, %34.48'i (100 kişi) ilçede, %6.55'i (19 kişi) köyde, %3.79'u (11 kişi) ise kasabada yaşamaktadır. Bu veriler, öğrencilerin yarısına yakın bir bölümünün şehir merkezi dışı kökenli olduğuna işaret etmektedir.

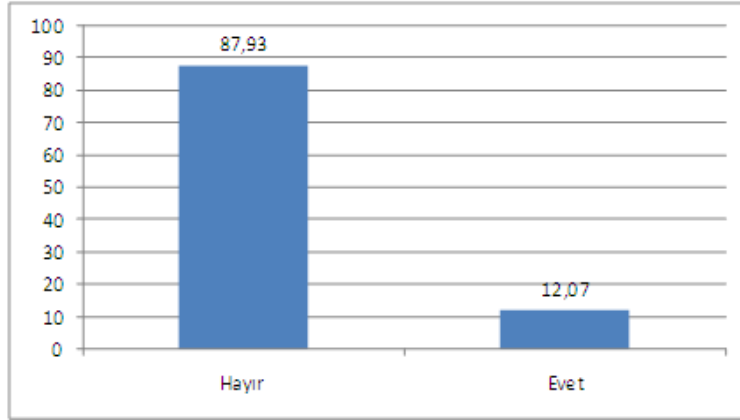
Grafik 11. Öğrenci ailelerinin ikamet ettiği yerlere göre yüzde (%) dağılımları

Öğrencilerin ebeveynlerinin eğitim durumları araştırıldığında, babaların eğitim durumunun annelere göre daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Annelerin %54.14'ü (157 kişi) ilkököl, %19.66'sı (57 kişi) ortaokul, %15.52'si (45 kişi) lise, %2.76'sı (8 kişi) yüksekokul, %1.72'si (5 kişi) fakülte mezunu bulunmaktadır. Bu durum Grafik 12'de görülmektedir.

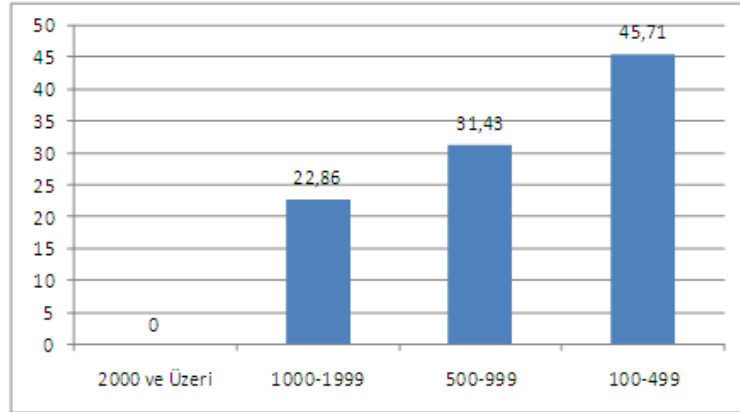
Grafik 12. Öğrenci annelerinin eğitim durumlarının yüzde (%) dağılımları

Annelerin %12.07'si (35 kişi) çalışmakta iken %87.93'ü (255 kişi) herhangi bir işte çalışmamaktadır. Bu durum Grafik 13'te gösterilmiştir. Çalışan annelerin mesleklerinin dağılımında belirgin bir yoğunlaşma görülmemektedir.

Grafik 13. Öğrenci annelerinin çalışma durumu yüzde (%) dağılımları

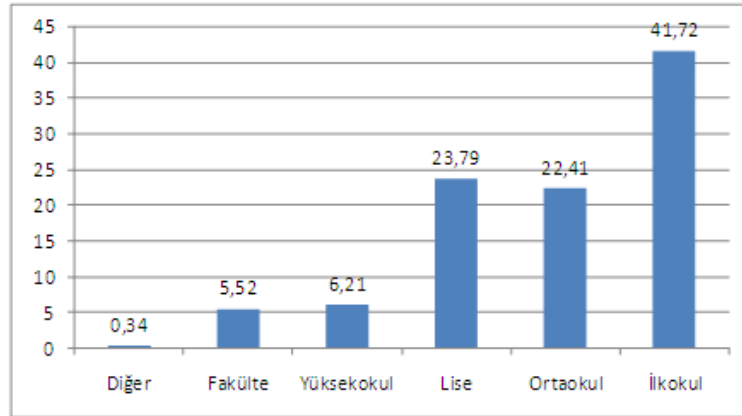
Grafik 14'te çalışan annelerin gelir durumları görülmektedir. %45.71'i (16 kişi) 100-499 YTL, %31.43'ü (11 kişi) 500-999 YTL gelire sahipken, 1000-1999YTL ücret alan annelerin oranı %22.86'dır (8 kişi). 2000YTL ve üzeri ücret alan anne bulunmamaktadır.

Grafik 14. Çalışan annelerin gelir durumu yüzde (%) dağılımları

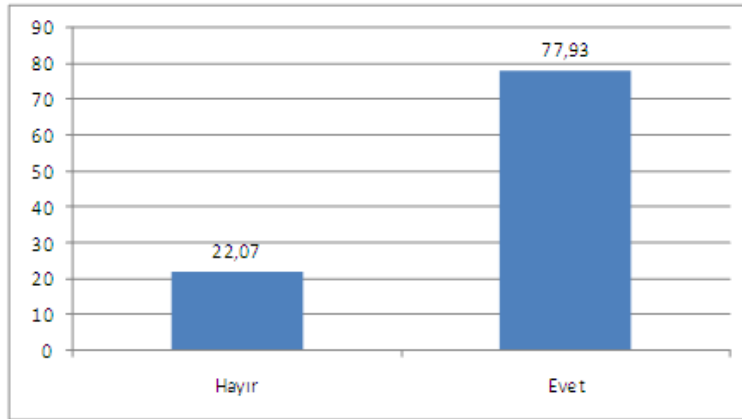
Araştırma sonuçlarına göre babaların %41.72'si (121 kişi) ilkokul, %22.41'i (65 kişi) ortaokul, %23.79'u (69 kişi) lise, %6.21'i (18 kişi) yüksekokul, %5.52'si (16 kişi) de fakülte mezunu bulunmaktadır. Bu durum Grafik 15'te görülmektedir. Diğer seçeneğini işaretleyen %0.34 (1 kişi) öğrenci babasının eğitim durumunu okuma yazma kursu mezunu olarak belirtmiştir.

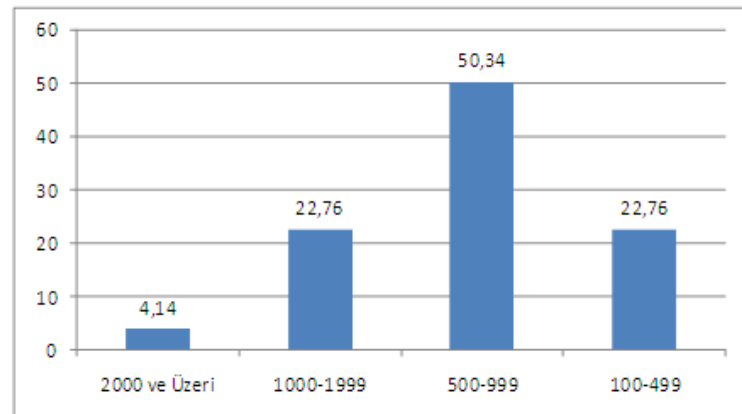
Grafik 15. Öğrenci babalarının eğitim durumlarının yüzde (%) dağılımları

Babaların %77.93'ü (226 kişi) hali hazırda çalışmakta iken, %22.07'si (64 kişi) bu anket çalışması düzenlendiği esnada herhangi bir işte çalışmamaktadır. Bu durum Grafik 16'da gösterilmiştir.

Grafik 16. Öğrenci babalarının çalışma durumu yüzde (%) dağılımları

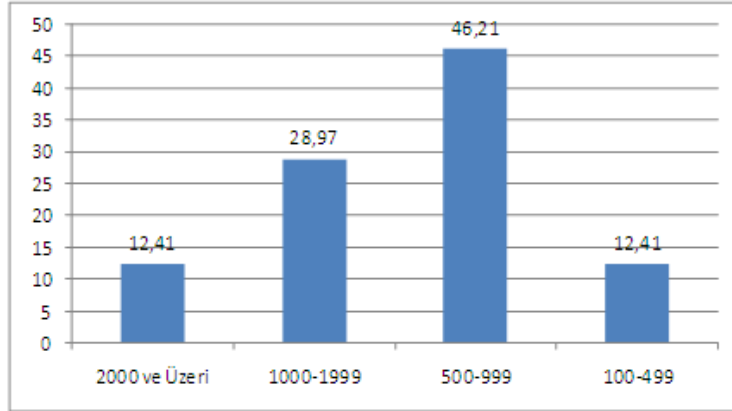
Anket verilerine göre babaların gelir düzeyleri Grafik 17'de görülmektedir. Buna göre babaların kazançları %50.34 (146 kişi) ile 500-999 YTL arasında bulunmaktadır. 100-499YTL ile 1000-1999 YTL gelir seçeneklerinin oranları birbirine eşit ve %22.76 (66 kişi) olarak görülmektedir. 2000 YTL ve üzeri ücret alan babaların oranı %4.14'tür (12 kişi).

Grafik 17. Çalışan babaların gelir durumu yüzde (%) dağılımları

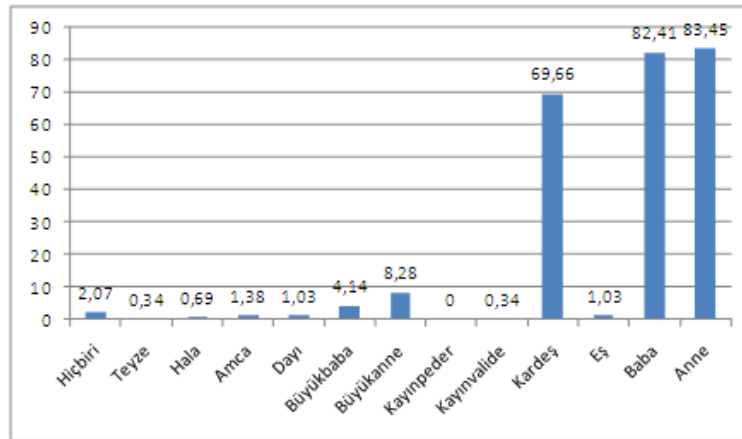
Grafik 18'de öğrenci ailelerinin toplam gelirlerinin yüzde dağılımları görülmektedir. 100-499 YTL geliri olan aileler % 12.41 (36 kişi), 500-999YTL aylık geliri olan aileler %46.21 (134 kişi), 1000-1999YTL aylık geliri olan aileler ise %28.97'lik kısımları (84 kişi) oluşturmaktadır. 2000YTL ve üzeri aylık geliri olan aileler %12.41

(36 kişi) olarak belirlenmiştir. Bu verilere göre öğrenci ailelerinin yarısına yakın bir kısmının aylık geliri 500-999 YTL arasındadır.

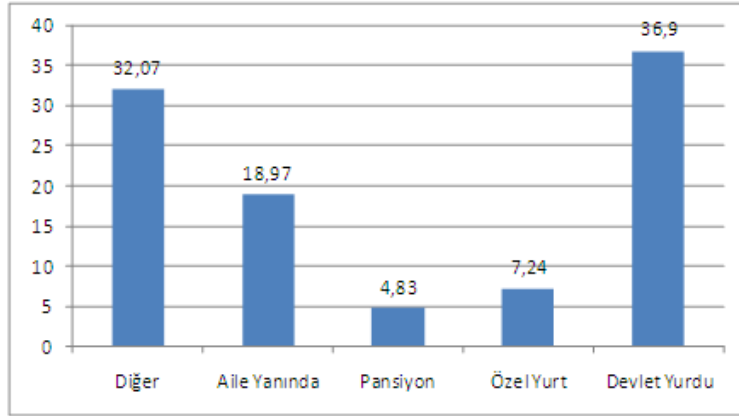
Grafik 18. Öğrenci ailelerinin toplam gelirlerinin yüzde (%) dağılımları

Öğrencilerin %82,41'i (239 kişi) babası ve %83,45'i (242 kişi) annesi birlikte yaşamaktadır. Kardeşlerin %69,66'sı (202 kişi) büyükannelerin %8,28'i (24 kişi) ve büyükbabaların %4,14'ü (12 kişi) de birlikte yaşanan aile fertlerindedir. Dayı, amca, hala ve teyze gibi ebeveyn kardeşlerinin ailelerle birlikte yaşama oranları %1,4'ü geçmemektedir. Öğrencilerin %2,07'si (6 kişi) evli olmasına rağmen %1,03'ü (3 kişi) eşleriyle birlikte oturmaktadır. Grafik 19'da bu durum detaylı bir şekilde görülmektedir.

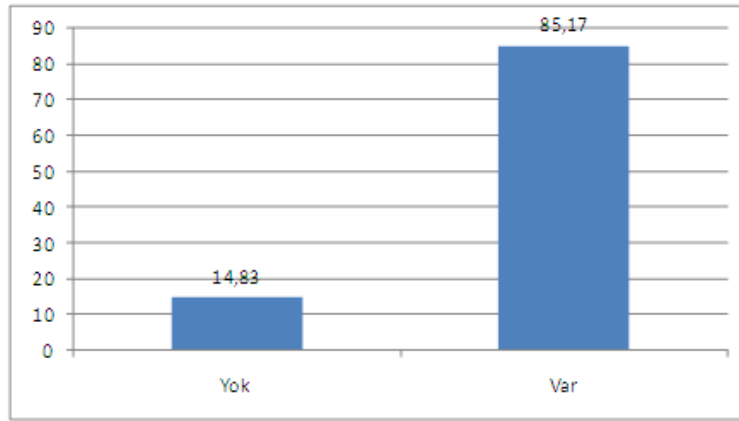
Grafik 19. Öğrencilerin birlikte yaşadığı aile fertleri yüzde (%) dağılımları

Grafik 20'de öğrencilerin ailelerinden ayrı olarak ikamet ettikleri yerler gösterilmiştir. Buna göre öğrencilerin %36,90'ı devlet yurdunda, %18,97'si başka aileler yanında, %4,83'ü pansiyonda, %7,24'ü özel yurtlarda barınmaktadırlar.

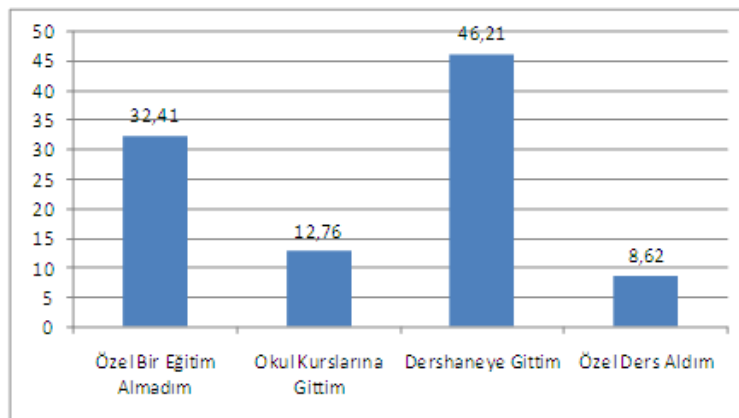
Grafik 20. Öğrencilerin aileden ayrı olarak ikamet ettikleri yerlerin yüzde (%) dağılımları

Yapılan anket sunucunda, ailelerin %85.17'sinin (247 kişi) bir sosyal güvenceye sahip olduğu, %14.83'ünün (43 kişi) herhangi bir sosyal güvenceye sahip olmadıkları belirlenmiştir. Grafik 21 ailelerin sosyal güvenceye sahip olma yüzdelere göstermektedir.

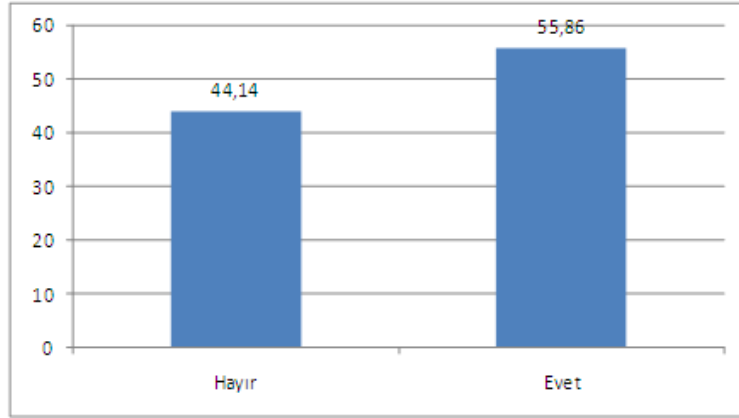
Grafik 21. Öğrencilerin ailelerinin sosyal güvenceye sahip olma yüzde (%) dağılımları

Öğrencilerin üniversite sınavına nasıl hazırlandıkları araştırıldığında %46.21'inin (134 kişi) dershaneye gittiği, %12.76'sının (37 kişi) okul kurslarına gittiği, %8.62'sinin (25 kişi) özel ders aldığı belirlenmiştir. %32.41'lik (94 kişi) bir grup ise üniversite sınavına hazırlık amacı taşıyan özel bir eğitim almadığını ifade etmektedir. Bu durum Grafik 22'de gösterilmiştir.

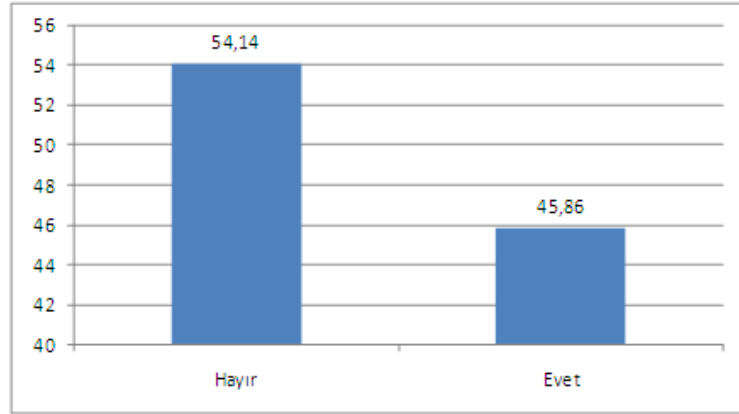
Grafik 22. Öğrencilerin üniversiteye hazırlık döneminde ek eğitim alma durumlarının yüzde (%) dağılımları

Öğrencilerin %55.86'sı (162 kişi) öğrenimleri için burs ya da kredi alırken %44.14'ü (128 kişi) herhangi bir burs ya da krediden istifade etmemektedir. Bu veriler Grafik 23'te görülmektedir. Anket yapılan öğrencilerin yarısından fazlası burs imkânlarından yararlanmaktadır.

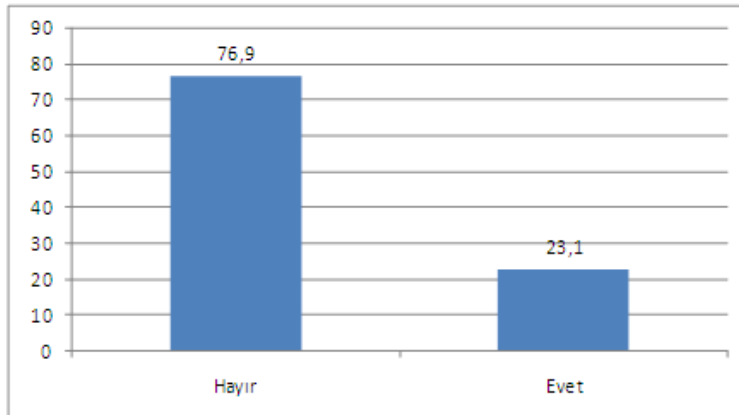
Grafik 23. Öğrencilerin burs veya kredi alma durumlarının yüzde (%) dağılımları

Öğrencilerin %45.86'sı (133 kişi) yaz tatillerinde ve/veya ara tatillerde çalıştığını ifade ederken %54.14'ü (157 kişi) bu tatillerde çalışmadığını belirtmiştir. Bu durum Grafik 24'te gösterilmektedir.

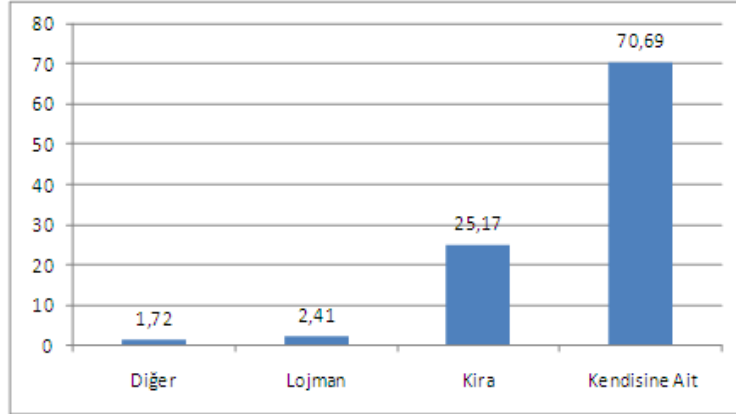
Grafik 24. Öğrencilerin yaz veya ara tatilde çalışma durumlarının yüzde (%) dağılımları

Grafik 25'te öğrencilerin yarı zamanlı çalışma durumlarının yüzdesel gösterimi bulunmaktadır. Öğrencilerin %23.10'u (67 kişi) yarı zamanlı bir işte çalışmaktadır. Yarı zamanlı bir işte çalışmayanlar toplamın %76.90'ını (223 kişi) oluşturmaktadır.

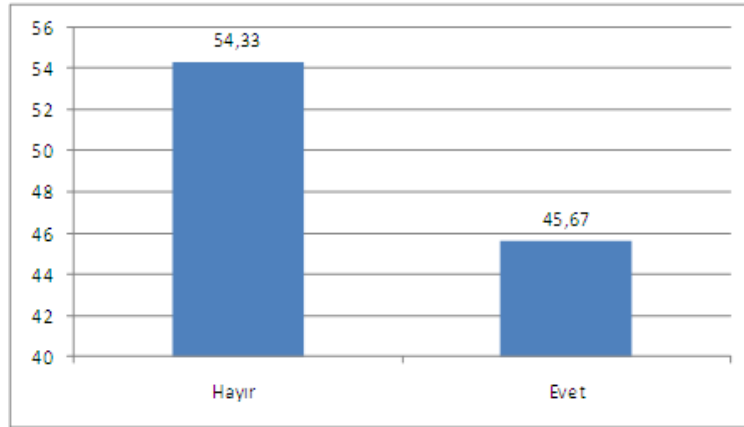
Grafik 25. Öğrencilerin yarı zamanlı çalışma durumlarının yüzde (%) dağılımları

Öğrencilerin %70.69'unun (205 kişi) oturdukları ev ailelerine aitken, %25.17'si (73) kirada, %2.41'i (7 kişi) lojmanda oturmaktadır. Bu durum Grafik 26'da gösterilmiştir.

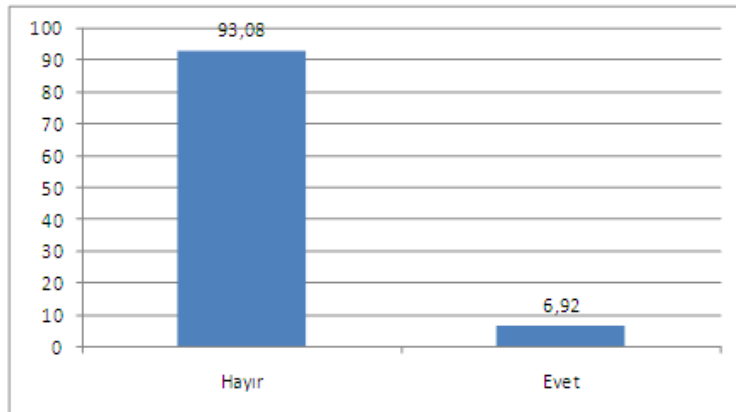
Grafik 26. Öğrencilerin oturdukları evin malik durumlarının yüzde (%) dağılımları

Grafik 27'de görüldüğü üzere öğrenci ailelerinin %45.67'si (132 kişi) otomobil sahibi iken, öğrencilerin %54.33'ünün (157 kişi) ailelerinin arabası bulunmamaktadır.

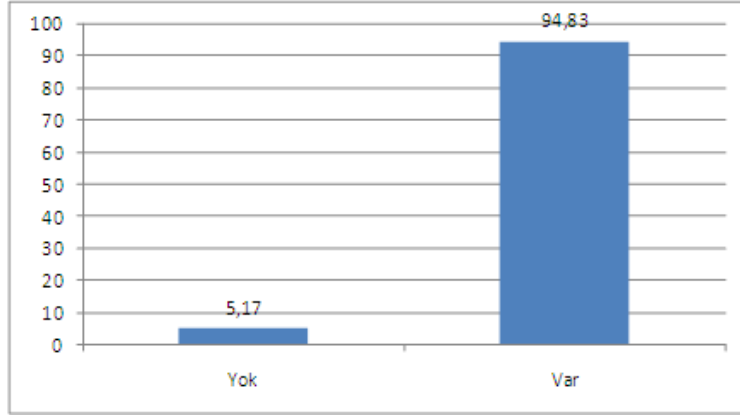
Grafik 27. Öğrenci ailelerinin arabaya sahip olma durumlarının yüzde (%) dağılımları

Grafik 28'de öğrencilerin kendilerine ait arabaya sahip olma durumları yüzdeleri ile gösterilmiştir. Öğrencilerin %6.92'lik (20 kişi) kısmının kendisine ait arabası bulunmaktadır. Arabası bulunmayan öğrenciler %93.08'lik (269 kişi) büyük bir çoğunluğu oluşturmaktadır.

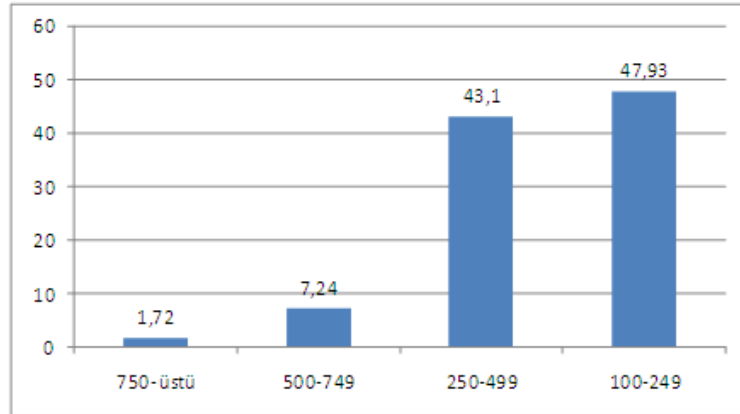
Grafik 28. Öğrencilerin kendilerine ait arabaya sahip olma durumlarının yüzde (%) dağılımları

Grafik 29 öğrencilerin cep telefonuna sahip olma yüzdelerini göstermektedir. Ankete katılan öğrencilerin %94.83'lük (275 kişi) büyük bir bölümü cep telefonuna sahiptir. Cep telefonu olmayanlar ankete katılanların %5.17'sini (15 kişi) oluşturmaktadır.

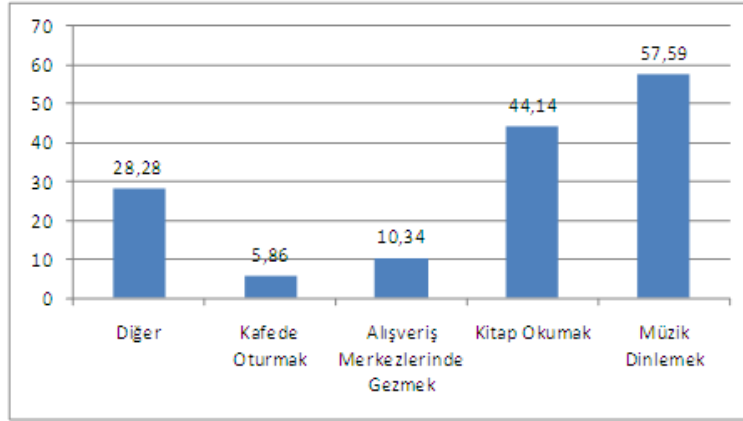
Grafik 29. Öğrencilerin kendilerine ait cep telefonuna sahip olma durumlarının yüzde (%) dağılımları

Aylık bireysel harcamaları araştırılan öğrencilerin %47.93'ü (139 kişi) 100-249YTL, %43.10'u (125 kişi) 250-499YTL, %7.24'ü (21 kişi) 500-749YTL ve %1,72'si (5 kişi) 750YTL ve üzerinde aylık harcamada buldukları belirlenmiştir. Ankete katılan öğrencilerin %90 gibi büyük bir çoğunluğunun aylık harcaması 500 YTL' yi geçmemektedir. Bu durum Grafik 30'da gösterilmiştir.

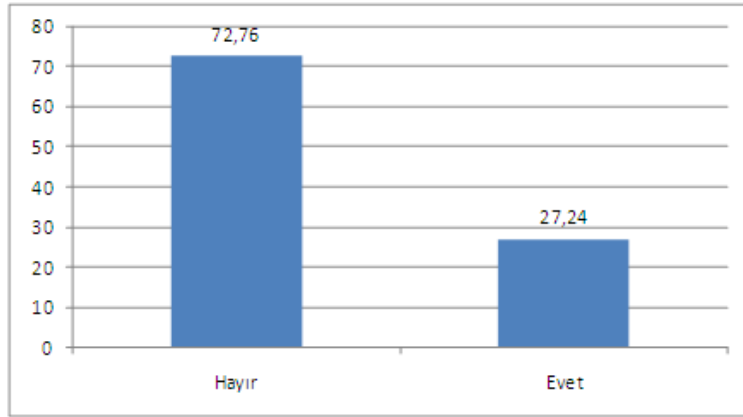
Grafik 30. Öğrencilerin aylık YTL cinsinden harcama miktarlarının yüzde (%) dağılımları

Öğrencilerin serbest zamanlarını nasıl değerlendirdiklerinin belirlenmesine yönelik olarak ve birden çok seçeneğin seçilmesine imkan veren soruların değerlendirilmesi sonucu; öğrencilerin serbest zamanlarında %57.59'unun (167 kişi) müzik dinlediği, %44.14'ünün (128 kişi) kitap okuduğu, %10.34'ünün (30 kişi) alışveriş merkezlerinde gezdiği ve %5.86'sının (17 kişi) da kafelerde oturduğu belirlenmiştir. Bu soruya "diğer aktiviteler" yanıtını veren öğrenciler %28.28'lik (82 kişi) bir gruba karşılık gelmektedir. Bu durum Grafik 30'da gösterilmiştir.

Grafik 31. Öğrencilerin serbest zamanlarını değerlendirme durumlarının yüzde (%) dağılımları

Öğrencilerin bireysel para harcamaları konusunda aileleri ile herhangi bir sorun yaşayıp yaşamadıkları araştırıldığında %27.24'lük (79 kişi) bir grubun bu konuda bir sorun yaşadığı tespit edilmiştir. Öğrencilerden bireysel para harcama konusunda aileleriyle sorunu olmayanlar %72.76'lık (211 kişi) büyük bir çoğunluğu oluşturmaktadır. Bu durum grafik 32'de görülmektedir.

Grafik 32. Öğrencilerin aileleri ile para harcamaları konusunda sorun yaşama durumlarının yüzde (%) dağılımları

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmanın amacı Ahi Evran Üniversitesi Kaman Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin sosyo-ekonomik profillerinin belirlenmesidir. Bu doğrultuda yapılan araştırmanın sonuçları aşağıdaki gibidir.

Günümüzde öğrenciler tercih yaparken mezun olduklarında kolay iş bulabilecekleri, iyi para kazanabilecekleri meslekleri dikkate almaktadırlar. Bu araştırmanın bulgularına bakıldığında da öğrencilerin %68.17'si 20-24 yaş grubunda olup, %28.72'si 15-19 yaş arasında, kalan %2.08'lik kısım ise 25 yaş ve üzerinde bulunmaktadır. 31 yaş ve üzerinde bulunan %1.04'lük kısım Sondajcılık programında okumaktadır. Öğrencilerin devam ettikleri programlara göre yüzde dağılımları incelendiğinde; Gıda Teknolojisi programında okuyan öğrencilerin %37.59 (109 kişi), Sondajcılık programında %7.59 (22 kişi), İnşaat Programında %11.72 (34 kişi) iken ikinci öğretimde eğitim veren Bilgisayar Teknolojisi ve Programlama programında %43.10 (125 kişi) olarak dağıldığı görülmektedir. Kız ve erkek öğrenci sayısı birbirine çok yakın olup, araştırmaya katılan öğrencilerin %52.07'si kız ve %47.93'ü erkek öğrencilerden oluşmaktadır.

Araştırma bulgularına göre öğrencilerin %7.59'u herhangi bir kardeşe sahip değilken, %32.41'i 1 kardeşe, %35.17'si 2 kardeşe, %15.17'si de 3 kardeşe sahip bulunmaktadır. Bu verilere göre genel olarak 2 ve daha çok çocuklu aile üyesi öğrenciler yoğunlukta bulunmaktadır. Kaya (2005)'in araştırma sonuçlarına göre meslek yüksek okullarında okuyan öğrencilerin % 34'ü üç, %33'ü ise dört çocuklu ailelerin bireyleridir. Öğrencilerin

%67'si üç ve daha fazla çocuklu ailelerde yetişmişlerdir. İki araştırma sonucuna göre meslek yüksek okullarını tercih eden öğrencilerin genellikle çok çocuklu ailelerden geldiği düşünülebilir.

Öğrencilerin %34.48'inin 1 kardeşi öğrenci iken %20.34'ünün 2, %3.10'unun da 3 kardeşi öğrencidir. Bu oranlardan da anlaşılacağı üzere öğrencilerin büyük bölümünün kardeşleri de öğrenci bulunmakta, bu durum ailelerin ekonomik yapılarını doğrudan etkilemektedir. Ailede birden fazla çocuğun öğrenci olması ailelerin gelir düzeylerinin düşük olması öğrencilerin meslek yüksek okulunu neden tercih ettiğine ilişkin veriler de sunmaktadır.

Diğer yandan öğrencilerin mezun oldukları liseler incelendiğinde, genel lise mezunu öğrenciler %49.31 ile ilk sırayı almakta, bunu %40 ile meslek lisesi, %6.55 ile süper lise izlemektedir. Fen lisesi mezunu öğrenci bulunmamaktadır. Yazıcı ve diğerlerinin (2003:389) araştırma sonuçlarına göre üniversite gençliğinin lise kaynağını büyük çapta genel liseler oluşturmakta olup genel liseleri meslek liseleri izlemektedir. 2007-08 Öğretim yılı itibarıyla orta öğretimde kayıtlı öğrenciler, mesleki eğitimde %39, genel eğitimde %61 düzeyinde bulunmaktadır. Genel orta öğretimin yapılanması ve program içerikleri daha çok akademik eğitime yöneliktir. Ancak genel orta öğretimden mezun olan bütün öğrencilerin yüksek öğretime yerleştirilmesi şimdilik mümkün olmamaktadır. Yüksek öğretimin mevcut kapasitesi orta öğretimden mezun olanların sadece %30'unu almaya imkân tanımaktadır. Bu nedenle herhangi bir yüksek öğrenim kurumuna yerleşemeyen öğrenciler yükseköğrencilerin farklı bölümlerini tercih edebilmektedirler. Böyle uygulamalar da orta öğretim kurumlarının bireylerin ilgi, istidat, yetenek ve beklentilerine göre öğrenci almalarını engellemektedir. (DPT, 2001; Kılıç ve Kuyumcu, 2008).

Önceki yıllarda meslek yüksek okullarına belli bir yaşın üzerindeki öğrenciler devam ederken 2702 sayılı yükseköğretim yasası ile liseden mezun olan öğrencilerin devam ettiği okullar haline dönüşmüştür. Öğrencilerden 6 kişisi evli olup bu sayı genel toplamın %2.07'sine karşılık gelmekte, %97.93'ü bekâr bulunmaktadır. Evli olan öğrencilerin eşleri ise hali hazırda herhangi bir işte çalışmamaktadır. Bu durum aile bütçesine olumsuz olarak yansımaktadır.

Öğrencilerin %55.17'sinin ailesi şehir merkezinde ikamet etmekte olup, %34.48'i ilçede, %6.55'i köyde, %3.79'u kasabada yaşamaktadır. Bu veriler, öğrencilerin yarısına yakın bir bölümün şehir merkezi kökenli olmadığına işaret etmektedir.

Annelerin %54.14'ü ilkokul, %19.66'sı ortaokul, %15.52'si lise, %2.76'sı yüksekokul, %1.72'si fakülte mezunu bulunmaktadır. Buna karşılık babaların %41.72'si ilkokul, %22.41'si ortaokul, %23.79'u lise, %6.21'i yüksekokul, %5.52'si de fakülte mezunu bulunmaktadır. Anne ve babaların eğitim düzeylerinin yarısından fazlası ilköğretim düzeyinde bulunmaktadır. Öğrencilerin ebeveynlerinin eğitim durumları araştırıldığında, babaların eğitim durumunun annelere göre daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulguyu Yazıcı ve diğerlerinin (2003:389) araştırma sonuçları desteklemektedir.

Annelerin %12.07'si çalışmakta iken %87.93'ü herhangi bir işte çalışmamaktadır. Çalışan annelerin mesleki dağılımında belirgin bir yoğunlaşma görülmemektedir. Babaların %77.93'ü hali hazırda çalışmakta iken, %22.07'si bu araştırma yapıldığı sırada herhangi bir işte çalışmamaktadır. Çalışan babaların meslekleri incelendiğinde %11 emekli, %10 işçi, %9 memur, %6 çiftçi ve %6 esnaf ve %3,5'i şoför meslekleri öne çıkmaktadır. Kaya (2005)'in araştırma sonuçlarına göre araştırmaya katılan öğrencilerinde %73 gibi oldukça önemli bir oranın anneleri çalışmamakta ve babalarının gelirinden başka gelirleri bulunmamaktadır.

Babaların %3'ü inşaat ile uğraşmakta bu babaların %60'ının çocuğu inşaat programında okumaktadır. Babaların %2'si aşçı olup bu babaların çocuklarının %70'i ise Gıda Teknolojisi programında okumaktadır.

Öğrencilerin babalarının aylık gelirleri esas alındığında %50.34'ü 500-999YTL, %22.76'sı 1000-1999YTL, %22.76'sı 100-499YTL ve %4.14'ü 2000YTL ve üzeri gelire sahip bulunmaktadır. Öğrenci ailelerinin aylık gelirleri esas alındığında, baba gelir dağılımlarına paralel bir yapı gözlenmiş, fakat 2000YTL ve üzeri aylık geliri olan ailelerin oranının %12.41'e yükseldiği tespit edilmiştir. Bu durum babanın sağladığı aylık gelirin dışında, ek gelirlerinin bulunduğunu göstermektedir. Kaya (2005)'in araştırmasına katılan öğrencilerin ailelerinin %53'ünün ortalama aylık gelirleri 500 milyonun altındadır. Bu durum alt ekonomik gelire sahip ailelerin çocuklarının bir an önce en kısa şekilde meslek sahibi olup hayata atılmak istediklerini düşündürmektedir. Öğrencilerin %82.41'i babası ve %83.45'i annesi ile birlikte yaşamaktadır. Kardeşlerin %69.66'sı, büyükannelerin %8.28'i ve büyükbabaların %4.14'ü de birlikte yaşanan aile fertlerindedir. Dayı, amca, hala

ve teyze gibi ebeveyn kardeşlerinin ailelerle birlikte yaşama oranları %1.4'ü geçmemektedir. Ailelerin %85.17'si bir sosyal güvenceye sahip iken, %14.83'ü herhangi bir sosyal güvenceye sahip bulunmamaktadır.

Öğrencilerin üniversite sınavına nasıl hazırlandıkları araştırıldığında %46.21'inin dershaneye gittiği, %12.76'sının okul kurslarına gittiği, %8.62'sinin özel ders aldığı belirlenmiştir. %32.41'lik bir grup ise üniversite sınavına hazırlık amacı taşıyan özel bir eğitim almadığını ifade etmektedir. Türkiye'de mesleki yönlendirme eksikliği, meslek eğitiminin toplumda yeterince tanınmaması ve itibar görmemesi, bu yönde uygulanan politikaların eksiklikleri sonucu ortaöğretimden mezun olanların tamamına yakını üniversiteye gitmek istemektedir (Kılıç ve Kuyumcu, 2008). Son yirmi yılda, üniversiteye giriş sınavlarında sınav biçim ve yönteminden çok, sınav sayısı ve sınav sonuçlarının değerlendirilmesi üzerine odaklanmış birçok değişiklik yapılmıştır. 1981-1998 yılları arasında üniversite giriş sınavları; ÖSS, ÖYS, ÖSYS gibi farklı adlar altında tek sınav olarak veya ÖSS ve ÖYS adları altında iki aşamalı sınav olarak gerçekleştirildi. Ancak, bu sınavların tümü sınav biçimi ve yöntemi ile soru türü, biçimi ve çeşidi bakımından aşağı yukarı aynı veya benzer nitelikte olmuştur (Kelecioğlu, 2003; Özpınar, 2006). Bu sınavlardan iyi puanlar alabilmek içinde öğrenciler dershanelere yönelmektedirler. Araştırma sonucu da bunu desteklemektedir. % 32.41'lik kesimin dershaneye gitmemesinin temelinde ise 29.06.2001 tarihinde 4702 sayılı kanunla öğrencilere meslek liselerinden meslek yüksekokullarına sınavsız geçiş hakkı tanınmıştır (Balcı ve Arkadaşları, 2006, Aktaran: Dursun, 2008). Öğrencilerin sınavsız geçiş haklarını kullanmak istemeleridir. Sınav sistemindeki bu durum, meslek okulu/meslek lisesi ön lisans programlarına girme yüzdesinin artmasına neden olurken lisans programlarına girme yüzdesini önemli ölçüde azaltmıştır (Özpınar, 2006). Kaya (2005)'in araştırmasına katılan öğrencilerin de %59'u ÖSS sınavı için herhangi bir (özel ders ya da dersane eğitimi gibi) hazırlayıcı eğitim almamış olması da bu görüşü desteklemektedir.

Öğrencilerin %55.86'sı öğrenimleri için burs ya da kredi alırken %44.14'ü herhangi bir burs ya da krediden istifade etmemektedir. Burs yada kredi alan öğrencilerin bu kaynakları nerelerden temin ettikleri araştırıldığında, öğrenim kredisi ve katkı kredisi ön plana çıkmaktadır.

Öğrencilerin %45.86'sı yaz tatillerinde ve/veya ara tatillerde çalıştığını ifade ederken %54.14'ü bu tatillerde çalışmadığını belirtmiştir. Öğrencilerin %23.10'u yarı zamanlı bir işte çalışmaktadır. Kaya (2005)'in araştırma sonuçlarına göre araştırmaya katılan öğrencilerin %79 gibi önemli bir kısmı herhangi bir işte arada sırada olsa bile çalışmamaktadır.

Öğrencilerin %70.69'unun oturdukları ev ailelerine aitken, %25.17'si kirada, %2.41'i lojmanda oturmaktadır.

Öğrenci ailelerinin %45.67'si otomobil sahibi iken, öğrencilerin %6.92'sinin kendine ait arabası bulunmaktadır. Bu durumda hem çalışıp hem okuyan öğrencilerin yaşlarının orta yaş civarında olduğu, daha genç yaşta öğrencilerin gerek kendilerinin gerekse ailelerinin ekonomik durumlarının öğrencinin kendisine ait araba sahibi olmak için yeterli düzeyde bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin %94.83'ü cep telefonuna vardır. Aylık bireysel harcamaları araştırılan öğrencilerin %47.93'ü 100-249YTL, %43.10'u 250-499YTL, %7.24'ü 500-749YTL ve %1,72'si 750YTL ve üzerinde aylık harcama yaptıkları belirlenmiştir.

Öğrencilerin serbest zamanlarını nasıl değerlendirdiklerinin belirlenmesine yönelik olarak hazırlanan sorulara verilen yanıtların sonuçlarına bakıldığında, %57.59'unun müzik dinlediği, %44.14'ünün kitap okunduğu, %10.34'ünün alışveriş merkezlerinde gezdiği ve %5.86'sının da kafelerde oturdukları anlaşılmıştır. Bu soruya "diğer aktiviteler" yanıtı veren öğrenciler %28.28'lik bir gruba karşılık gelmektedir. Bu aktiviteler arasında spor yapmak ve internette gezinmek yer almaktadır. Yazıcı ve diğerlerinin (2003:391) araştırma sonuçlarına göre de üniversite öğrencilerinin %23.8'lik kısmı serbest zamanlarını kitap ve dergi okuyarak değerlendirmektedir.

Öğrencilerin bireysel para harcamaları konusunda aileleri ile herhangi bir sorun yaşayıp yaşamadıkları araştırıldığında %27.24'lük bir grubun böyle bir sorun yaşadığı tespit edilmiştir. Yazıcı ve diğerlerinin (2003:392) araştırma sonuçlarına göre üniversiteli gençler aileleri ile en çok para harcamaları konusunda anlaşmazlığa düşmektedirler.

Ahi Evran Üniversitesi Kaman Meslek Yüksekokulu'nda 4 farklı programda okuyan öğrencilerin, çok kardeşli oldukları, şehir ve ilçe merkezlerinde oturan ailelerden geldikleri, ağırlıklı olarak ilköğretim düzeyinde eğitim görmüş anne babaları bulunduğu, orta alt gelir düzeyinden geldikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin annelerinin büyük çoğunluğu çalışmamakta, fakat ailelerin %85'inin sosyal güvenliği bulunmaktadır. Yüksekokul ve fakülte

mezunu ebeveyn oranının annelerde %4 babalarda ise %12'yi geçmediği belirlenmiştir. Bu verilere göre öğrencilerin büyük bir çoğunluğu ailelerinde en yüksek eğitim düzeyine sahip bireylerdir. Araştırma ile elde edilen verilerden, öğrencilerin ailelerinin eğitim ve ekonomik durumlarının orta alt seviyede olduğu belirlenmiştir.

Araştırma sonuçlarına genel olarak bakıldığında Ahi Evran Üniversitesi Kaman Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin sosyo ekonomik profili ile diğer yüksek okullara ilişkin araştırma sonuçları benzerlik gösterdiği görülmüştür. Bunun nedeni Türk ailelerinin sosyo ekonomik düzeyleri ile çocukları için tercih ettikleri akademik gelecek arasında ilişki olmasıdır. Bu araştırma sonuçları Ahi Evran Üniversitesi Kaman Meslek Yüksekokulu'nun çağdaş ve modern eğitim çalışmaları yapabilmeye için bir kaynak mahiyetindedir. Ayrıca Üniversite yöneticilerine hali hazırdaki öğrenci profilleri hakkında bir veri tabanı oluşturmaktadır.

KAYNAKLAR

- Aktuğ, H. (1983). Mesleki ve teknik eğitimin bugünkü durumu, ülkemizdeki uygulama. Mesleki ve Teknik Eğitim Sempozyumu (28-29 Nisan 1983). Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, 126, 23-63.
- Alkan, C., Sezgin, İ., Doğan, H. (1991). "Mesleki ve teknik eğitimin esasları." Ankara: Gazi Üniversitesi Yayın No: 170.
- DPT (1995). Yedinci beş yıllık kalkınma planı (1996-2000). Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı Yayın ve Temsil Dairesi Başkanlığı Yayın ve Basım Şube Müdürlüğü.
- DPT (2001). Sekizinci beş yıllık kalkınma planı ortaöğretim: genel eğitim, meslek eğitimi, teknik eğitim özel ihtisas komisyonu raporu, DPT: 2576 . ÖİK: 589, ISBN 975. 19. 2722-6, Ankara
- DPT (2003). Ön ulusal kalkınma planı (2004-2006). <http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/o-ukp.pdf> 18.01.2004.
- Dursun, F. (2008). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin akademik başarı düzeylerinin karşılaştırılması. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kavak, Y. (1992) "Meslek yüksekokulları, değişim ve iş hayatıyla ilişkiler." Ankara: Evren Ofset A.Ş.
- Kaya, F. (2005). Meslek yüksek okulu öğrencilerinin demografik yapısı ve meslek yüksek okullarının etkinliği üzerine bir araştırma. *Milli Eğitim*. 33 (168). <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/168/index3-kaya.htm>
- Kelecioğlu, H., (2003) Ortaöğretim başarı puanlarının üniversiteye girişte ve iki aşamalı sınavda uygulanan ÖSS, ÖYS ve tek aşamalı sınavda uygulanan ÖSS ile ilişkileri, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 24,70-78.
- Kılıç, A. Ve Kuyumcu, A. (2008). Teknik eğitim fakültesi öğrencilerinin lise ve üniversiteye girişteki beklentileri. (Sunulmuş Bildiri). Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi (23-25 Haziran 2008), Kıbrıs: Doğu Akdeniz Üniversitesi.
- Özpinar, Y. (2006). Mesleki ve teknik ortaöğretim okulları ve yüksek okulların yeniden yapılandırılması. Denizli: Basiad Yayınları, 8, Eylül.
- Şimşek, A. (1999). "Türkiye'de mesleki ve teknik eğitimin yeniden yapılandırılması." İstanbul: TÜSİAD.
- Yazıcı, E. ve diğerleri (2003). Türk üniversite gençliği araştırması: üniversite gençliğinin sosyo-kültürel profili (proje çalışması). Ankara: Gazi Üniversitesi